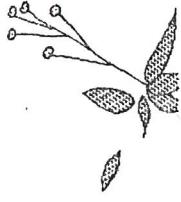

بسم الله الرحمن الرحيم

تردیدی ای نیست که دستیابی به تئاتری با هویت بومی و خودی از حیاتی ترین نیازها در عرصه هنرهای نمایشی کشور است، زیرا از یکسو پیشینه و پشتونه غنی فرهنگ اسلامی و ایرانی آن را دست یافتنی می‌کند و از سوی دیگر قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نمایش برای انتقال عمیق‌ترین مفاهیم و مضامین فکری و اعتقادی کارآمدی خویش را به منصه ظهر رسانیده است.

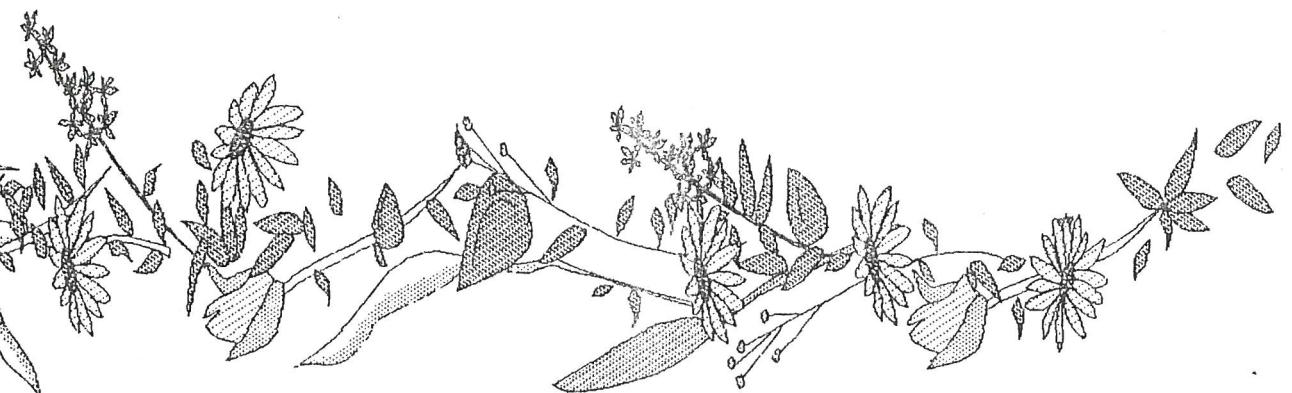
پایه‌های چنین تئاتری به یقین بر زمینه مستعد و مساعد نمایش‌های مذهبی، آیینی و سنتی استوار است که با حکمت و محرفت و حقیقت جویی و عدالت خواهی عجین است و از متن جامعه و فرهنگ مردم برخاسته است.

آیین‌ها و مناسک نهفته در باورهای دینی و سنت‌های مردمی جلوه‌هایی از ادراک‌ها، شهود و نمودهای فطری انسان است که برای معنا بخشیدن به زندگی، تبیین اهداف عالیه انسانی و تفسیر جهان به خدمت گرفته شده و زیباترین قالب‌های هنری و نمایشی رادر طول تاریخ برگزیده است. تعزیه شاهد صادقی بر این مدعاست که همواره بار عدالت خواهی و مظلومیت فرهنگ شیوه را به دوش داشته و بیشترین تأثیر را بر مخاطبان شینته گذاشته است.

اکنون که مسئله بازیابی و بازشناسی هنرهای اصیل اسلامی و ایرانی به عنوان یک وظیفه دینی و ملی در عرصه‌های مختلف فرهنگی رخ نموده است، جا دارد که هنرمندان اصیل و متعهد کشور، با تکیه بر مفاهیم و ارزش‌های عمیق اسلامی و ایرانی و نگرش‌های نو و انقلابی تلاش‌هایی گستردۀ‌ای را در این زمینه سامان دهند. برگزاری جشنواره نمایش‌های آیینی، سنتی و مذهبی بستر مساعدی برای آشنایی و انعکاس یافته‌های هنرمندانه و متعهدانه است که به یاری خداوند می‌تواند زمینه‌ساز بجهش‌های بزرگ در تکوین و توسعه تئاتر بومی باشد.

با آرزوی توفيق الهی
ابوالقاسم خوشرو

معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

فوران شده از فواره‌های رنگی همه شب شاهد اجرای برنامه‌های متنوع بوده است. بر روی استخر بزرگ تعزیه و حرکت نمایشی آئینی به اجرا درآمد. و در دیگر فضاهای شاهد نمایش خیابانی، پرده‌خوانی و خیمه‌شب بازی بوده‌ایم. و تماشاچیان زیادی از این برنامه‌ها با علاقه‌ای خاص دیدن کردند.

* نمایش‌های خیابانی. گروه مجری این نمایشها با ۶ بازیگر نمایش «حیاتی دویاره» را که تلفیقی از داستانهای پهلوانی سنتی و سیاه‌بازی (تکم‌چی) آذربایجانیهایست به اجرا درآورده‌اند و با شیوه خاص معرکه‌گیران مردم را به میدان می‌کشیدند. آنان در طول مدت برگزاری جشنواره ۶ اجرا در فضای باز پشت سالن تئاتر با نواختن موسیقی با سازهای آکاردئون - دف و ضرب به اجرای برنامه‌های خویش می‌پرداختند.

* خیمه‌شب بازی. گروه خیمه شب بازی «علی اصغر احمدی» مشکل از سه نفر آقایان علی اصغر احمدی کارگردان و عروسک گردان، اکبر احمدی باخمه‌ای نوازنده ضرب و عیسی رزم‌جو ملاباشی نوازنده کمتنجه در ساعت ۱۶/۳۰ بعد از ظهر روز سه‌شنبه ۷۴/۷/۱۱ در محل فضای بازی جلوی درب اصلی تئاتر شهر به اجرای برنامه پرداختند. اجرای این برنامه با استقبال بسیار چشمگیر علاقمندان مواجه گردید.

* پرده‌خوانی. آقایان سید محمود میرنقی و برادرش سید حسن میرنقی به حول قوه الهی در روز چهارشنبه ۱۲/۷/۷۴ پرده را گشودند و با نام الله داستانهای ماردادین صدیف و آقالوالدین، در روز سیزدهم داستان روز قیامت، مار غاشیه و عمر بن عبدود و در روز چهاردهم داستانهای حضرت یوسف، متوكل عباسی، طفلان مسلم و مصیبت حضرت ابوالفضل عباس را برای تماشاچیان بازگو نمودند و دعاگوی جمع حاظران در جلوی درب سالن اصلی تئاتر شهر شدند.

ج. حرکات نمایشی آئینی:

گروه حرکت نمایشی آئینی که اخیراً با کسب مقام دوم در سی و دومین جشنواره یونان به کشور بازگشته است، روز جمعه چند برنامه در فضای باز جلوی درب اصلی تئاتر شهر اجرا نمود که با استقبال بسیار تماشاگران مواجه شد.

د. اجرای نمایش‌های فی البداهه:

یکی دیگر از برنامه‌های متنوع جشنواره امسال، اجرای فی البداهه هر نمایش پس از پایان اجرای اصلی نمایش بوده است. بدین ترتیب که جمیع از دانشجویان دانشکده‌های هنرهای زیبا، سینما - تئاتر و هنر آزاد اسلامی پس از پایان یافتن هر نمایش به صحنه رفته و

هیئت داوران در بیانیه خود طی ۶ بند پیشنهاد کردند:

۱ - بنیانگذاری کارگاههای نمایشی که به منظور آموزش فنون سنتی بپردازند. با استفاده از تجربه و مهارت اساتید محدودی که شاید آخرین نسل تداوم بخش این هنر باشند. زیرا نمایشهای سنتی، سنگ بنای نخستین و پایه اصلی تئاتر ملی ما را می‌تواند تشکیل دهد.

۲ - اولاً در صورت امکان تعزیه‌ها در محل سنتی خود مثل تکایا و حسینیه‌ها اجرا گردد و در صورتی که فضایی غیر از محلهای گفته شده بخواهدنجهت اجرای آنها در نظر بگیرند بهتر است که به مسئله جای ویژه شبیه‌خوانها، فضای دور سکوئی مرکزی و جای نشستن تماشاچیان توجه لازم بعمل آید، زیرا تماشاگران قادر نیستند بعلت خستگی تمام مدت را ایستاده به تماشای تعزیه بپردازند.

۳ - بکار بردن میکروفون در دست تعزیه کاران - گرچه به کار بردن میکروفون در اجراهای تعزیه رایج شده ایت، اما عموماً مخالف با سنت و روح تقدیس موجود در اجرای شبیه‌خوانی‌هاست، زیرا به تمرکز تماشاگران و اجراکنندگان لطمه فراوان وارد می‌سازد. در صورتی که تعزیه در مکان اصلی خود (حسینیه، تکیه) اجرا گردد دیگر نیازی به تجهیزات کمکی نامبرده بالا نخواهد بود.

۴ - هیئت داوران پس از بازبینی از این نمایشها متوجه کمبود امکانات بعضی از گروههای شرکت‌کننده در جشنواره شده‌اند که در سطح کیفی کار آنان تأثیرگذار بوده است.

۵ - علیرغم اینکه طرح مسایل روز جامعه همواره از اهمیت فوق العاده‌ای در نمایشهای سنتی برخوردار بوده است، گروههای شرکت‌کننده در این جشنواره غالباً به نقل روایات مربوط به گذشته اکتفای کرده‌اند. که لازم است آثار نمایشی به طرح مسایل روز اجتماعی و نیازهای جامعه بپردازند.

۶ - با توجه به اینکه نقش زنان در نمایشهای سنتی غالباً کمرنگ و ناچیز بوده است پیشنهاد می‌شود که به بهره‌گیری بیشتر و بهتر از وجود بانوان هنرمند به نقش واقعی زن توجه عمیق‌تری مبذول گردد.

پس از قرائت بیانیه، آقایان مهندس ابوالقاسم خوشرو، دکتر محمود عزیزی و علی پویان بر صحنه حضور یافتند و همزمان با قرائت آرا و حضور هنرمندان برگزیده هر رشته جشنواره جوایز آنان اهدا نمودند. جوایز عبارت بودند از تندیس طلایی جشنواره، سکه طلا و دیپلم افتخار.

در بخش تقدیر از پیشکسوتان از آقایان سعدی افشار، سید مصطفی عربزاده، کامبیز

توضیح عکس: سمینار پژوهشی

توضیح عکس: دکتر قطب الدین صادقی

از سخنرانان سمینار پژوهشی

نمونه کارت میهمان

هفتمین جشنواره سراسری نمایش‌های
مذهبی، آئینی و سنتی

تهران
۱۳۷۴ مهر ماه ۱۵ شنبه

ویژه میهمان

جهت کلیه سالن‌ها

نمونه کارت هنرمند

هفتمین جشنواره سراسری نمایش‌های

مذهبی، آئینی و سنتی

تهران - ۹ آبان ۱۳۷۴

نام:

نام خانوادگی:

نام گروه:

مهر و امضاء

مرکز هنرهای نمایشی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

تهیه کنندگان :

مریم آقا شیخ محمد

حسن دولت‌آبادی

طرح کلی آن نمایش را فی البداهه و به شیوه کمدی اجرا نمودند. این طرح نو برداشت‌های متفاوتی را از سوی کارگردانان و تماشاچیان در پی داشته است. گروهی از کارگردانان این اجرا را نمی‌پذیرفتند و گروهی دیگر از آن استقبال می‌کردند. این برنامه با ۷ اجرا از روزهای ۷ الی ۹ مهرماه پایان پذیرفت و تجربه جدیدی را برای هنرمندان به جای گذاشت.

۴. تهیه ویژه‌نامه جشنواره (مجله نمایش)

براساس پیش‌بینی‌های انجام شده، با تشکیل هیئتی در امور تئاتر شهرستانها هیئتی مشکل از ۹ تن از آقایان و ۷ تن از خانمها بولتن جشنواره در یک همت شبانه‌روزی در یک صفحه تهیه و صفحه‌بندی شد. اما به دلیل محدودیت‌های موجود صفحات بولتن به ۷۲ صفحه تقلیل یافته و به چاپ سپرده شد.

تلاش عمده دست‌اندرکاران تهیه بولتن بر این بوده که تا قبل از پایان یافتن جشنواره بولتن در اختیار شرکت‌کنندگان و سایر علاقمندان قرار گیرد.

فهرست موضوعی ویژه‌نامه جشنواره (مجله نمایش)

- یادداشت سردبیر
- پیام ابوالقاسم خوشرو «معاونت هنری وزارت ارشاد»
- گفتگو با قائم مقام جشنواره
- تعزیه‌خوانان تکیه دولت
- صحنه و صحنه‌آرائی در شبیه‌خوانی
- گفتگو با سعدی افسار
- گفتگو با آسید مصطفی (نقال)
- گفتگو با ترابی (نقال)
- گفتگو با نجفی
- گهره‌بازی در مازندران
- خیمه‌شب بازی نمایش عروسکی ایرانی
- نگاهی به نمایش‌های سنتی
- بنیاد گروههای نمایشی در ایران
- مضحکه در نمایش‌های ایرانی
- گوشه‌ای از زندگی ذبیح الله بهروز
- تعزیه، نمایش آثینی یا مذهبی؟

مقدمه

جشنواره سراسری نمایش‌های

مذهبی، آئینی و سنتی

تهران - ۹ لغایت ۱۵ مهرماه ۱۳۸۴

لوح شهد

گرگهاره‌گردگانی

گرگهاره‌گردگانی

گرگهاره‌گردگانی

گرگهاره‌گردگانی

گرگهاره‌گردگانی

گرگهاره‌گردگانی

مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش

هفتمين جشنواره سراسري

نمایشگاهی مذهبی، آئینی و سنتی

۱۳.....	۷. فعالیتهای واحد تلویزیونی .....
۱۵.....	۸. فعالیتهای کمیته طراحی و فنی .....
۱۵.....	۹. فعالیتهای کمیته روابط عمومی .....
۱۶.....	۱۰. فعالیتهای کمیته انتشارات و سینما .....
۱۶.....	۱۱. مراسم اختتامیه .....
۲۰.....	جشنواره به روایت تصویر .....
۳۰.....	مشخصات کامل نمایشگاهی شرکت‌کننده در جشنواره .....
۳۱.....	آمار تماشاگران برنامه‌های مختلف .....
۳۱.....	نمونه کارتهای جشنواره .....
۳۵.....	جشنواره در آئینه مطبوعات .....
۳۸.....	کلام آخر... - علی پویان .....
۳۹.....	جلسه نقد و بررسی جشنواره با حضور مسئولین .....

۹. تنوع حضور هنرمندان به صورتی که در کنار جوانان علاقمند شرکت‌کننده برای ارائه تولیدات نمایشی خویش تلاش گردیده تا پیشکسوتان زمینه‌های گوناگون این نوع نمایشها نیز برای ارائه تواناتر نمایشها نیز حضور یابند. بدین لحاظ پیشکسوتانی چون: مرشد ولی الله ترابی در بخش نقالی، مرشد سید مصطفی سعیدی در بخش شاهنامه خوانی، استاد احمد خمسه در بخش خیمه‌شب بازی و آقایان سعدی افشار، محمد عربزاده و افшин یکه در بخش سیاه‌بازی در طول مدت جشنواره تجربه دیرینه خویش را در قالب تولیدات هنری مربوطه ارائه نمودند تا الگوی مناسب این نوع نمایشها را به علاقمندان ارائه نمایند.

۱۰. حضور جوانان بویژه دانشجویان رشته‌های گوناگون هنری بویژه هنرهای نمایشی در بخش‌های گوناگون اجرایی و آموزشی نشان از وجود علاقمندی این قشر از افراد جامعه برای آشنایی و فراگیری نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی دارد.

۱۱. انتقال مکان تعزیه به فضای آزاد و میدانی (حوض موجود در محوطه بیرونی تئاتر شهر) با هدف ایجاد شرایط لازم برای اجرای تعزیه بصورت میدانی آنگونه که خاص این نوع از نمایش است. بدین منظور تهیه سن در محل مزبور تنها مورد توجه گروههای تعزیه‌خوان نبود، بلکه برنامه گروه «حرکت نمایشی آئینی» از تربیت جام در این مکان اجرا و مورد توجه گروههای شرکت‌کننده و مخاطبین آنها قرار گرفت.

۱۲. تشکیل دو تیم داوری ۱. داوری گروههای تعزیه ۲. داوری نمایش‌های آئینی و سنتی از میان صاحب‌نظران تحصیل‌کرده از دیگر ویژگیهای این جشنواره بوده است. همچنین به منظور ارزیابی توان خانمهای شرکت‌کننده در جشنواره از یکی از اساتید خانم، سرکار خانم پریدخت زاهدی در هیئت داوران سود جسته است.

۱۳. جلوگیری از پراکندگی مکان اجرا از سالنهای مختلف موجود در مکانهای مختلف تهران و انتقال تمام اجرایها به مرکز شهر در مجموعه تئاتر شهر ۱. سالن اصلی ۲. سالن چهارسو ۳. سالن شماره ۲ تئاتر شهر ۴. محوطه باز جلوی تئاتر شهر ۵. طبقه زیرزمین تئاتر شهر با تنظیم جدولی مناسب و حساب شده تا از سردرگمی علاقمندان به دیدار از این نمایشها جلوگیری به عمل آمده و فرصت لازم برای انتخاب اجرایها بوجود آمده باشد.

۱۴. حضور چشمگیر تماشاجیان در این مجموعه زیبا و هنری. طبق آمار موجود تعداد نفر از برنامه‌های جشنواره سود جستند.

**آمار تماشاگران برنامه‌های مختلف
هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی**

تاریخ	سالان اصلی										سالان دوم	سالان اول		
	سالان شماره ۲					سالان چهارم								
	جمع کل	سینما	تئاتر	بازار	فضای باز	قهوه خانه	سینما	تئاتر	بازار	فضای باز	قهوه خانه	سینما	تئاتر	بازار
۱۴۴۹	۳۵	۵۰	۷۰۰	۸۰۰	۲۶۰	۱۱۶	۲۱	۷۹	۱۲۵	۴	۲۲۰	۱۰۰	۱۲۰	۲۷
۱۴۶۰	۵۰	۱۰۰	۴۰۰	۱۲۰۰	۲۶۰	۳۳	۱۰۷	۴۰	۸۰	۱۸	۸۲	۵۵	۱۴۵	۵۵
۱۴۷۰	۵۰	۱۲۰	۸۰۰	۱۴۰۰	۲۰۰	۱۷	۹۳	۲۲	۸۱	۵۰۰	۳۹	۳۱۱	۲۲	۱۲۸
۱۴۷۵	۵۰	۱۰۰	۸۰۰	۱۴۰۰	۲۱۰	۱۰۹	۲۱	۱۰۹	۴۵	۱۵۵	۱۲۰	۱۲۵	۱۷	۵۱۹
۱۴۸۰	۵۰	۸۰	۱۰۰	۱۲۰۰	۱۰۰	۲۷	۲۳	۱۶	۱۲	۷۳۰	۳۸	۳۳۲	۵۵	۲۷
۱۴۸۱	-	۱۰	۷۰۰	۱۳۰۰	۳۴۱	-	۱۵۰	۲۱	۱۰۰	۶۰۰	-	۳۰	۳۱۲	۳۸
۱۴۸۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۷۰	-	۱۷۰	-	۵۷۰
۱۴۸۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۶	-	۴۸۴
۱۴۸۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۲
۱۴۸۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۱
۱۴۸۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۰
۱۴۸۷	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۴/۷/۹
۱۴۸۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۱۰
۱۴۸۹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۰
۱۴۹۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۳۲
۱۴۹۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۷
۱۴۹۲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۵۱۹
۱۴۹۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۳
۱۴۹۴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۰۲
۱۴۹۵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۳۹۸
۱۴۹۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۴
۱۴۹۷	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۰۸
۱۴۹۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۵
۱۴۹۹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۶
۱۴۱۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۳/۷/۱۷
۱۴۱۱	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷۴/۷/۱۸

جمع کل تماشاگران

۲۲۳۳۵

در ادامه آقای علی پویان چنین اظهار داشتند.

۱ - از ویژگیهای این جشنواره حضور بسیار چشمگیر قشر جوان در نمایشها و به ویژه نمایش‌های شهرستانی بود.

۲ - به نظر می‌رسد لازم است برای جشنواره‌های آینده پیش بینی فضاهای نمایشی و گسترش سالنها را داشته باشیم به گونه‌ای که تمامی جشنواره محدود به تئاتر نباشد.

۳ - بهتر است در مراسم اختتامیه با توجه به گنجایش بیشتر در تالار وحدت برگزار شود.

والسلام

توضیح عکس: نمایش «کریم پše سلطان می شود»

توضیح عکس: نمایش «بازی نامه»

فهرست مطالب

با دبیر جشنواره آغاز می کنیم - دکتر محمود عزیزی	۳
مقدمه	۴
اهداف هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی و پژوهی‌های خاص هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی	۵
فهرست برنامه‌های هنری جشنواره	۶
۱. بخش مسابقه	۸
۲. بخش میهمان	۸
۳. برنامه‌های جنبی	۸
الف. برنامه‌های قهوه‌خانه‌ای	۸
ب. برنامه‌های خیابانی	۸
ج. حرکت نمایشی آئینی	۹
د. اجرای نمایش‌های فی البداهه	۹
۴. تهیه ویژه‌نامه جشنواره (مجله نمایش)	۱۰
فهرست موضوعی ویژه‌نامه جشنواره (مجله نمایش)	۱۰
۵. برگزاری سمینار پژوهشی	۱۱
جدول سمینار پژوهشی جشنواره	۱۱
جشنواره از آغاز تا انجام	۱۲
۱. اعلام برگزاری جشنواره	۱۲
۲. بازخوانی متنون نمایشی	۱۲
۳. بازبینی اجرای نمایشها	۱۲
۴. تشکیل ستاد جشنواره	۱۲
۵. هیئت داوران	۱۲
۶. فعالیتهای واحد پشتیبانی و تدارکات	۱۳

مقدمه

نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی بخشی از هويت ديني و ملي ماست. نوع خاصی از تئاتر که به عنوان میراث گذشتگان، به وسیله کلام و نمونه‌های عملی و ابداعی دیگر از نسلی به نسل دیگر منتقل گردیده و در نهایت به ما رسیده است.

از ویژگیهای این نوع نمایش، شفاهی و غیرنوشتاری بودن آن، توان بسیار بالای آن در ایجاد ارتباط با توده مردم و در نهایت بر جسته‌ترین ویژگی آن برخورداری از فرهنگ خودی است. در شرایطی که نمایش آئینی و سنتی به فرد خاصی تعلق ندارد، همگان آن را از خود دانسته و بدین لحاظ است که با علاقمندی از آن بهره می‌جویند و پاسداری از آن را وظيفة خود می‌دانند.

متاسفانه بشریت به دوره‌ای رسیده است که مرزها به هم ریخته و مفاهیم مخدوش گردیده است. در چنین شرایطی تلاش جدی برای حفظ این ارزش‌های ملي و دینی به عنوان یک اصل اساسی رخ می‌نماید. و ضرورت دارد بیش از هر زمان دیگری حراست و حفاظت از آنها را با دقت و وسوس و حوصله بسیار پیگیری نمائیم.

براین اساس وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به تبع آن مرکز هنرهای نمایشی همواره کوشیده است تا اولاً بر اساس رأی صاحب‌نظران به شناخت و تمیز این نمایشها اهتمام

ورزد و در ثانی با شناسائی شیوه‌های گوناگون موجود در سراسر کشور، ضمن گردآوری این شیوه‌ها، نیروهای صاحب نظر و دلسوخته و علاقمند را به حفظ، بازسازی و ارائه آنها دعوت نماید.

خوشبختانه موقفيتهای چشمگیری در این خصوص حاصل گشته است. تنوع موضوعات نمایشی هفتمین جشنواره سراسری تئاتر مذهبی، آئینی و سنتی در بخش‌های نمایش‌های سیاه‌بازی، تعزیه، نقالی، شاهنامه‌خوانی، پرده‌خوانی، حرکت نمایشی آئینی، خیمه‌شب‌بازی، مرشد‌خوانی و ... در مجموعه تئاتر شهر - سالن اصلی، سالن چهارسو، سالن شماره ۲، قهوه‌خانه سنتی، محوطه فضای آزاد جلوی تئاتر شهر - مؤید این نظر و تلاش است.

همچنین برگزاری سمینار پژوهشی به منظور تحقیق و تفحص از زوایای گوناگون این گونه نمایشها که در طول مدت جشنواره همه روزه صحبت‌ها و با حضور اساتید صاحب نظر و علاقمندان در سالن شماره ۲ تئاتر شهر برگزار شده و نیز استقبال گسترده مردم از نمایشها و برنامه‌های تدارک دیده، همه و همه تأکید بر توجه به این‌گونه نمایش‌ها خبر می‌دهد.

اهداف هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی

هدف از برگزاری جشنواره:

احیاء و رشد و گسترش نمایش‌های سنتی،
رسیدن به تئاتر امروزی با دستمایه قرار دادن تئاتر سنتی،
دستیابی به هویت واقعی نمایش‌های ایرانی منطبق بر فرهنگ و
آداب و رسوم مناطق مختلف،
برقراری حلقه ارتباطی میان تئاتر معاصر و آنچه که در گذشته
داشته‌ایم، ایجاد ارتباط بین نمایش‌های سنتی و دانشگاه.

فهرست برنامه‌های هنری جشنواره

هفتمین جشنواره سراسری نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی در بخش‌های ذیل اجرا گردید.

۱. بخش مسابقه

در این بخش ۱۴ نمایش سنتی و آئینی و ۵ تعزیه به اجراء درآمد.

۲. بخش میهمان

در این بخش ۶ نمایش سنتی و آئینی به اجراء درآمد.

۳. برنامه‌های جنبی

الف. برنامه‌های قهوه‌خانه‌ای

همه روزه همراه با گردن استکانهای چای و دود اسفند در فضای سنتی و زیبای قهوه‌خانه مجموعه برنامه‌های زیبا و متنوع در بی‌هم و با نظمی خاص به اجرا درآمد. این برنامه‌ها شامل نقالی، شاهنامه‌خوانی، مرشدخوانی، نقاشی قهوه‌خانه‌ای، نمایشگاه نقاشی قهوه‌خانه‌ای بوده است.

* نقالی. مرشد ولی الله ترابی یکی از نقالان بازمانده از نسل پیشین است و همه شب جمعاً در ۱۰ نوبت در محل قهوه‌خانه با تمام تسلط و زیبایی با نقل شاهنامه، علاقمندان را با این هنر اصیل ایرانی آشنا ساختند.

* شاهنامه‌خوانی. سید مصطفی سعیدی شاهنامه‌خوان بروجردی یکی دیگر از هنرمندان توانای ایران زمین است که هر شب به نقل داستانی از شاهنامه می‌پرداختند.

* مرشد خوانی. مرشد فرامرز تهرانی که لیسانس ادبیات فارسی دارد در فرستهای ایجاد شده بین شاهنامه‌خوانی و نقالی با ضرب وزنگ روزخانه‌ای خویش گرمی افزونتری بر محفل می‌بخشیدند. ضمناً دو نوجوان همراه او با انجام حرکات نمایشی زورخانه‌ای زیبایی بیشتری به محفل سنتی بخشیدند.

* نقاشی قهوه‌خانه‌ای. استاد نقاش قهوه‌خانه‌ای آقای احمد خلیلی در عالم خود و در گوشه بالای قهوه‌خانه تابلوی نیمه‌تمامی از یک نقاشی قهوه‌خانه‌ای را بر سه پایه‌ای تکمیل می‌نمود. تابلوهایی از استاد خلیلی دیوارهای قهوه‌خانه را زینت بخشیده بود.

ب. برنامه‌های خیابانی:

فضای خارجی مجموعه تئاتر شهر با تزئینات پرچمها و پلاکاردهای الوان و قطرات آب

نمایشها، ۲۰ نمایش سنتی، آئینی و ۵ تعزیه برای حضور در هفتمین جشنواره انتخاب و معرفی شدند.

قائم مقام اجرایی جشنواره آنگاه از حضور فعال پیشکسوتان هنرهای نمایشی و همه هنرمندان و اساتید محترم شرکت‌کننده در جشنواره صمیمانه سپاسگذاری نمودند. در ادامه برنامه جناب آقای دکتر محمود عزیزی مدیر جشنواره به تشریح کیفیت نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی و ضرورت شناخت و بهره‌وری از آنها تأکید نموده و از گروههای قدیمی و نیروهای جوان دانشگاهی خواستند با زبانی مشترک در رسیدن به این اندیشه و ابزار تلاش نمایند.

آقای دکتر عزیزی تحول نمایش‌های آئینی، سنتی و تلاش صاحب‌نظران بر پیوند سنت با تئاتر امروز را ضروری دانستند. ایشان اظهار امیدواری کردند گردهمایی تمامی پژوهشگران و دست‌اندرکاران تئاتر در هشتمین جشنواره به نمایش گذاشته شود.

پس از صحبت‌های دکتر عزیزی گروه نمایش سیاه بازی - پیشکسوت نمایش سیاه‌بازی ایران آقای سعدی افشار- به اجرای برنامه پرداخت. از اولین لحظه حضور آقای افشار بر صحنه تشویقهای متعدد خیل حضار فضای سالن را پرکرده بود.

پس از اجرای این نمایش، در فضایی دلنشیں مرشد فرامرز تهرانی با نواختن بر ضرب زورخانه اشعاری زیبا را خواندند. آنگاه استادان نقالی و شاهنامه‌خوانی ایران مرشد ولی الله ترابی و مرشد سید مصطفی سعیدی به نقالی و شاهنامه خوانی پرداختند. برنامه‌های این سه هنرمند طی نوبتهاي متوالی با کف‌زدنهاي بينندگان مورد تشویق بسیار قرار گرفت.

برنامه بعدی قرائت بیانیه هیئت داوران بود که سرکار خانم پری‌دخت زاهدی به نمایندگی از هیئت داوران این بیانیه را قرائت نمودند. این بیانیه برگزاری مراسم آئینی را نمایشی برای فراتر رفتن از مرزهای قراردادی و چهارچوب‌های تحملی از جانب واقعیتها دانستند که گروهی یکپارچه با علایق و اعتقادات مشترک برای دستیابی به این هدف هم‌صدا می‌شوند. این بیانیه برپایی این جشنواره را در شرایط هجوم و انفسای تهاجم فرهنگ‌های بیگانه و پاسداری از هویت ملی و مذهبی دانسته و هدف برگزاری این جشنواره‌ها را حفظ سنتهای ارزشمند گذشته اعلام نمود. هیئت داوران راه رسیدن به این هدف را طولانی دانسته و به عدم توفیق کامل در استفاده از ارزش‌های نهفته در فرهنگ نمایش خودی اشاره نمودند. براساس این اظهار نظر، آثار ارائه شده تولیداتی صرفاً از سر علاقمندی اعلام نمود که متأسفانه قادر شناخت کافی از مفاهیم ارزشی و اصولی بوده است.

صفری، علی اژدری، حسن عظیمی، افشین یکه، مجید افشار و استاد هاشم فیاض با اهداء سکه طلا و تندیس طلایی در میان تشویق‌های ممتاز حاضران تقدیر بعمل آمد. در بخش تعزیه: بهترین سرپرستی، بهترین موسیقی و بهترین موافق جوان به تعزیه احمد از شهریار؛ بهترین اجرای نوحه خوانی و بهترین تعزیه خوان جوان به تعزیه حضرت قاسم از میگون؛ بهترین متن و بهترین مخالفت جوان به تعزیه عباس هندو از گرمسار تعلق گرفت. در بخش مسابقه: جایزه نخست بازیگری زن به خانم فرزانه ارسسطو از نمایش «معرکه در معرکه»؛ جایزه اول بازیگری مرد به آقای محمد حسین قلی زاده از نمایش «تنبل احمد»؛ جایزه نخست متن به آقای عزت الله مهرآوران بخطاطر نمایش «عاشق کشون»؛ جایزه نخست کارگردانی به آقای حسن رستمانی کارگردان نمایش «پرشیاوشان» و بهترین موسیقی به نمایش «ملیک ممد» تعلق گرفت.

پس از اهداء جوایز، قسمتهایی از نمایش‌های رقص برده‌گان کار آقای مجید افشار، دزد مروارید کار آقای حسن عظیمی اجرا گردید. آخرین برنامه هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی اجرای حرکات نمایشی آئینی از تربت جام بود. آنگاه از حضار پذیرایی بعمل آمد. لازم به توضیح است که اجرای این برنامه به عهده آقای حسین راضی بوده است.

کلام آخر

هفتمین جشنواره نمایشهای مذهبی، آئینی و سنتی که همزمان با میلاد فرخنده بانوی گرامی اسلام حضرت زینب کبری (س)، روز بکشنبه ۹/۷/۷۴ کار خود را آغاز کرده بود به حول و قوه الهی با بیشترین استقبال مردم بویژه در شب آخر اجرا (حدود ۵۰۰۰ نفر تماشاجی) کار خود را در شنبه ۱۵/۷/۷۴ در محل سالن اصلی تئاتر شهر با صدور بیانیه‌ای به پایان رسانید.

در خاتمه امیدوارم بتوانیم به لطف خداوند متعال و با بهره‌گیری از کلیه هنرمندان و اساتید صاحب تجربه و فعال و خلاق و هنرمندان نوآور بویژه دانشجویان رشته نمایش در جشنواره‌های آئی گامی مؤثر و اساسی در جهت رشد و گسترش نمایشهای سنتی آئینی برداریم. امیدوارم با این امید بهم ایند و چون خورشید بر صحنه‌های نمایش بدرخشید.

موفق باشید.

لازم است در اینجا از مسئولین برگزاری جشنواره، مدیران کمیته‌ها، اعضاي ستاد، بچه‌های بولتن، مسئولین سالن‌ها، امور فنی، نورپردازان و صدابرداز، کارگاه طراحی و دکور، بچه‌های صحنه، گروههای نمایشی و کلیه کسانی که به نحوی در این مدت، جشنواره را یاری نموده‌اند تشکر و قدردانی نمائیم.

در تهیه گزارش از خدمات خانمها لیلا پاشاپور، مهوش بهرامی قدردانی می‌شود.

علی پویان

قائم مقام هفتمین جشنواره
نمایشهای مذهبی، آئینی و سنتی

۷۴/۷/۱۵

ویژگیهای خاص هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی

اگرچه این جشنواره هفتمین دوره خویش را پشت سر می‌نهد اما هفتمین جشنواره از ویژگیهای خاصی برخوردار است که برخی از این ویژگیها را اعلام می‌دارد:

۱. تشکیل جلسه و گفتگو با گروههای نمایشی شهرستانها در مرحله بازبینی در شهرستان مربوطه با هدف انجام یک جلسه آموزشی برای تقویت بنیه فکری و اجرایی آن در رابطه با آن نمایش خاص و نیز در کل.
۲. ایجاد قهوه‌خانه سنتی در طبقه زیرین تئاتر شهر با نصب دکور خاص این نوع اماکن و سرویس دهی قهوه‌خانه‌ای (چای، قلیان و...) و انجام فعالیتهای مربوطه در این قهوه‌خانه.
۳. حضور یک نقاش نقاشیهای قهوه‌خانه‌ای در محل قهوه‌خانه سنتی و انجام طراحی و نقاشی قهوه‌خانه‌ای در محل یادشده در حضور مراجعین.
۴. دعوت از تنها استادان بازمانده «نقالی» و «شاهنامه‌خوانی» آقایان مرشد ترابی و مرشد سید مصطفی سعیدی و اجرای حداقل ۱۰ برنامه نقالی و ۱۰ برنامه شاهنامه‌خوانی توسط این عزیزان.
۵. دعوت از مرشد فرامرز تهرانی، مرشد ضرب زورخانه‌ای و ۲ تن از نوجوانان مسلط به حرکات زورخانه‌ای و اجرای ۱۰ برنامه در طول جشنواره.
۶. اجرای نمایش پرده‌خوانی در فضای باز توسط آقایان سید محمود میرتقی و سید حسن میرتقی در ۳ نوبت.
۷. اجرای فی البداهه هر نمایش پس از پایان اجرا به شیوه کمدی توسط جمعی از دانشجویان تئاتر
۸. توجه ویژه به گروههای شهرستانی با توجه به وجود زمینه‌های بسیار توانا و گاه ناشناخته نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی.

ویژگیهای خاص هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی

اگر چه این جشنواره هفتمین دوره خویش را پشت سر می‌نهد اما هفتمین جشنواره از ویژگیهای خاصی برخوردار است که برخی از این ویژگیها را اعلام می‌دارد:

۱. تشکیل جلسه و گفتگو با گروههای نمایشی شهرستانها در مرحله بازبینی در شهرستان مربوطه با هدف انجام یک جلسه آموزشی برای تقویت بنیه فکری و اجرایی آن در رابطه با آن نمایش خاص و نیز درکل.
۲. ایجاد قهوه‌خانه سنتی در طبقه زیرین تئاتر شهر با نصب دکور خاص این نوع اماکن و سرویس دهی قهوه‌خانه‌ای (چای، قلیان و...) و انجام فعالیتهای مربوطه در این قهوه‌خانه.
۳. حضور یک نقاش نقاشیهای قهوه‌خانه‌ای در محل قهوه‌خانه سنتی و انجام طراحی و نقاشی قهوه‌خانه‌ای در محل یادشده در حضور مراجعین.
۴. دعوت از تنها استادان بازمانده «نقالی» و «شاهنامه‌خوانی» آقایان مرشد ترابی و مرشد سید مصطفی سعیدی و اجرای حداقل ۱۰ برنامه نقالی و ۱۰ برنامه شاهنامه‌خوانی توسط این عزیزان.
۵. دعوت از مرشد فرامرز تهرانی، مرشد ضرب زورخانه‌ای و ۲ تن از نوجوانان مسلط به حرکات زورخانه‌ای و اجرای ۱۰ برنامه در طول جشنواره.
۶. اجرای نمایش پرده‌خوانی در فضای باز توسط آقایان سید محمود میرتقی و سید حسن میرتقی در ۳ نوبت.
۷. اجرای فی البداهه هر نمایش پس از پایان اجرا به شیوه کمدی توسط جمعی از دانشجویان تئاتر
۸. توجه ویژه به گروههای شهرستانی با توجه به وجود زمینه‌های بسیار توانا و گاه ناشناخته نمایش‌های مذهبی، سنتی و آئینی.

- بیوگرافی علی اصغر گرمسیری
- تاریخچه پیدایش نمایشهای مذهبی - اسلامی
- گزارش تصویری از سمینار پژوهشی
- گزارش تصویری از تئاتر خیابانی
- تصاویر هیئت داوران
- معرفی دبیر جشنواره
- گفتگو با دو تن از تعزیه خوانان

۵. برگزاری سمینار پژوهشی جشنواره

برگزاری سمینار پژوهشی در طول مدت جشنواره براساس جدول برنامه ریزی شده ذیل صورت پذیرفته شده است.

جدول سمینار پژوهشی جشنواره

ردیف	تاریخ برگزاری	سخنران	موضوع مخترانه
۱	۷۴/۷/۱۰	دکتر عنایت‌الله شهیدی	ادیبات تعزیه
۲	۷۴/۷/۱۱	محمد میر شکرایی	جنیه‌های نمایشی روستایی از نگاه مردم‌شناسی
۳	۷۴/۷/۱۲	پرویز زاهدی	پیشینهٔ روایی تعزیه
۴	۷۴/۷/۱۳	دکتر قطب الدین صادقی	تطبیق و تفاوت تئاتر سنتی و حرفه‌ای
۵	۷۴/۷/۱۴	جهانگیر نصیر اشرفی	تأثیر متقابل تعزیه و موسیقی مازندران
۶	۷۴/۷/۱۵	دکتر سید مصطفی مختاری	پیش‌واقعه در تعزیه

رئوس نظرات کلی مشترک سخنرانان و بیننده‌گان شرکت‌کننده در سمینار را می‌توان در تیترهای ذیل خلاصه نمود:

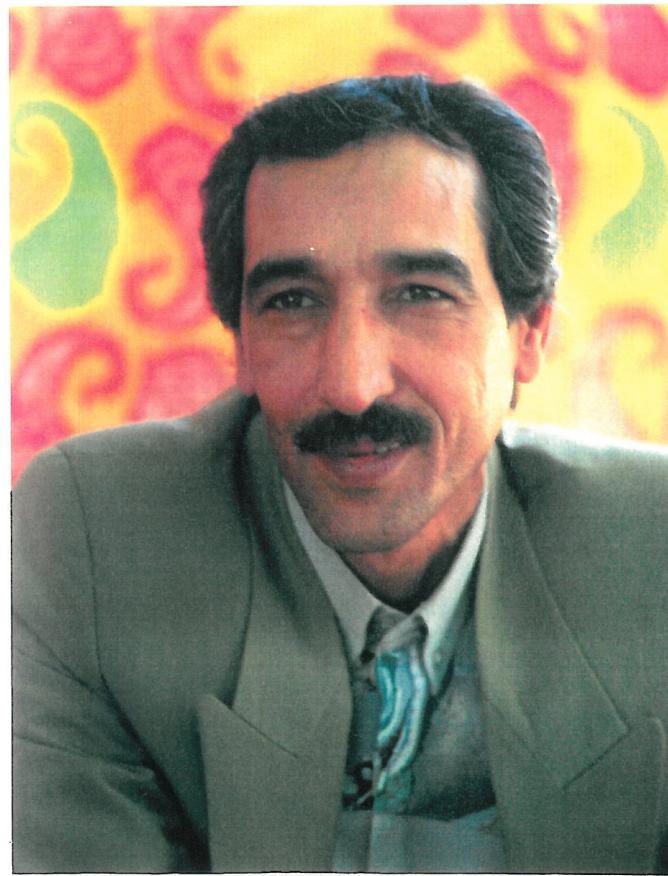
- الف. نگرانی از کم‌توجهی و به فراموشی سپردن نمایشهای مذهبی، آئینی و سنتی
- ب. گنجاندن این رشتہ هنری در دروس دانشگاهی بصورت علمی و تخصصی
- ج. توجه به چاپ آثار تحقیقاتی که توسط صاحب‌نظران و علاقمندان تهیه گردیده و متأسفانه امکان و فرصت چاپ آنها تاکنون فراهم نشده است.
- د. ارائه مطالب علمی و تحقیق توسط صاحب‌نظران شرکت‌کننده و گفت و شنود بین سخنرانان و مخاطبین.

۸. فعالیتهای کمیتۀ طراحی و فنی:

- * تهیه و ساخت ۱۹ تابلو، کلاف برای معرفی و تبلیغات جشنواره
- * تهیه و خطاطی ۹ ورق مقوا جهت جدول جشنواره و برنامۀ سمینار پژوهشی
- * تهیه و دوخت کلیه پلاکاردهای جشنواره روی پارچه الوان
- * تهیه و ساخت دکور قهوه خانه
- * تهیه و ساخت دکور خیمه شب بازی
- * تهیه و ساخت دکور پرده خوانی
- * سن سازی روی استخر جهت اجرای تعزیه
- * ساخت میز سخنرانی در سالن شماره ۲
- * تدارک نورپردازی تعزیه، خیمه شب بازی، نمایش خیابانی
- * ساخت دکورهای متفاوت برای گروههای نمایشی
- * تدارک آرشیو لباس جهت همکاری با گروهها - این واحد در طول مدت برگزاری جشنواره اقدام به تحويل امانی ۴۰۰ دست لباس به ۱۱ گروه شرکت‌کننده در جشنواره نمود.
- * تدارک واحد گریم جهت همکاری با گروهها
- * نورپردازی، نصب دکور و آماده‌سازی صحنه تمامی نمایش‌های اجرا شده در مجموعه تئاتر شهر

۹. فعالیتهای کمیتۀ روابط عمومی:

- * معرفی دبیر و قائم مقام جشنواره
- * برنامه ریزی تبلیغات جشنواره: تشکیل ستاد خبری جشنواره، تیزر تلویزیونی، تهیه و نصب پوستر
- * برگزاری مصاحبه مطبوعاتی جهت معرفی هفتمین جشنواره
- * دعوت از خبرنگاران، عکاسان، فیلمبرداران و گزارشگران جهت شرکت در جشنواره و انعکاس اخبار آن در رسانه‌های گروهی
- * عکاسی از کلیه نمایش‌های اجرا شده جهت استفاده خبرنگاران و تهیه آرشیو
- * جمع آوری بریده جراید مربوط به جشنواره
- * تهیه گزارش روزانه از سالنها
- * انجام امور مربوط به اعلام اسامی برندهای و اهدای جوایز در مراسم اختتامیه
- * توزیع کارت‌های میهمان ورود به سالنها

توضیح عکس: مرشد فرامرز تهرانی

توضیح عکس: سمینار پژوهشی

نمونه کارت مراسم اختتامیه

جشنواره در آئینه مطبوعات

رسالت - ش ۲۸۰۸ - تاریخ ۷۴/۷/۸

هفتمین جشنواره تئاتر مذهبی، سنتی از فردا

بخش ادب و هنر:

برگزاری می‌شود

ذکر نمود.

قائم مقام جشنواره افزود: در طول روزهای بیانی جشنواره هر روز از ساعت ۱۰ لغایت ۱۲ سالمنارهای با حضور کارشناسان و اساتید و پیشکسوتان تئاتر در محل سالن اصلی تئاتر شهر تشکیل می‌گردد.

هفتمین دوره از جشنواره سراسری تئاتر مذهبی، سنتی و آلینی از تاریخ نهم لغایت

پانزدهم و هرماه در تهران برگزار می‌شود.

این خبر صبح چهارشنبه گذشته در نشست مسبویان برپایی جشنواره و خبرنگاران اعلام شد.

دکتر محمود عزیزی مدیر جشنواره ابتدا باشاره به اهداف برگزاری جشنواره فوق گفت:

قصد اینست که برگزاری چنین گردهمایی، ارزش‌های تئاتر منطقه‌ای شناسایی کبرده و از این طریق قانوندهایی استخراج و یا کمک کارشناسان این در قاب نمایش هر رده شود و در واقع به این شیوه به حلقة ارتباطی تئاتر امروز و تئاتر گذشته دست یابیم.

علی پویان قائم مقام جشنواره نیز در خصوصی برپایی این دوره از جشنواره عنوان کرد.

امسال ۲۷۰ عشقان شایش به اخیرا در خواهد آمد که از این تعداد ۱۴ نمایش در بخش مسابقه و ۱۳ نمایش در بخش میهمان

ایران - ش ۱۹۳ - تاریخ ۷۴/۷/۹ شرکت دارند

■ جشنواره نمایش‌های مذهبی: هفتمین جشنواره سراسری نمایش‌های مذهبی، سنتی و آینینی از امروز تا پانزدهم مهرماه در سالنهای تئاتر شهر برگزار می‌شود. در این جشنواره ۴ نمایش در بخش مسابقه و ۱۳ نمایش در بخش میهمان شرکت دارند. اجرای نقالی پرده خوانی، خیمه شب بازی، مرشد خوانی و ایجاد فضای سنتی قهوه خانه بی از برنامه‌های چنینی این جشنواره است.

جلسه نقد و بررسی جشنواره با حضور مسئولین

در آخرین لحظه تدوین این گزارش در جریان برگزاری جلسه ستاد برگزاری جشنواره با حضور آقای مهندس خوشرو معاونت هنری و آقای مهدی مسعودشاهی ریاست محترم مرکز هنرهای نمایشی قرار گرفتیم. خلاصه‌ای از این جلسه ۴ ساعته را در پیش روی علاقمندان قرار می‌دهیم.

صبح روز ۷/۷/۷۴ ساعت ۹ صبح طی جلسه‌ای در حضور جناب آقای مهندس خوشرو معاونت محترم وزیر در امور هنری و جناب آقای مهدی مسعودشاهی ریاست محترم مرکز هنرهای نمایشی، دکتر محمود عزیزی دبیر جشنواره، علی پویان قائم مقام و دیگر اعضای ستاد تشکیل گردید. ابتدا گزارشی از چگونگی برگزاری جشنواره توسط مسئولین برگزارکننده به اطلاع معاون محترم رسید.

آنگاه جناب آقای مهندس خوشرو با اعلام رضایت و خرسندی از چگونگی برگزاری این جشنواره و تأیید نکات مثبت آن رهنمودهایی به شرح ذیل ارائه نمودند.

- ۱ - ارتباط این جشنواره باید با دانشگاهها برقرار گردد.
- ۲ - از استاد نمایش سنتی و آثینی بویژه نقالان و شاهنامه‌خوانان در طرح آموزش این هنر نسل جوان فعلاً در تهران و بعداً در کلیه استانها استفاده گردد.
- ۳ - جایگاه نمایش سنتی و آثینی گردیده و توسط استاد، محققان به دانشجویان انتقال یابد.
- ۴ - تبلیغات جشنواره به نحوی باشد که در زمان مناسب با برنامه‌ریزی دقیق آغاز شود.
- ۵ - در مراسم اختتامیه سیستم ویدئو پروژکشن (Video Projection) برای محوطه خارج از سالن و استفاده عموم در نظر گرفته شود.
- ۶ - برای مسئولین به همراه کارت اختتامیه کارت اطلاعات تلفن جهت تماس سریع و به موقع ارسال گردد تا آنان بتوانند در شرایط بهتری به اجرای برنامه برسند.

سپس آقای دکتر عزیزی پیشنهاد دادند داوران بخش‌های مختلف جشنواره سنتی، آثینی و مذهبی به طور اختصاصی برای هر بخش در نظر گرفته شود.

گزارش

هشتمین جشنواره سراسری

نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی

با دبیر جشنواره آغاز می‌کنیم – دکتر محمود عزیزی

«...تا زمانی که ما ارزش‌های سنت نمایش در این کشور را باز نشناسیم قادر به تغییر و تحول آن به سوی بهبود وضع موجود نخواهیم شد... کانون نمایش‌های سنتی و آئینی هدفی جز این ندارد... تئاتر امروز این جامعه نمی‌تواند دستمایه‌های اخلاقی و رفتار نمایشی خود را به دور از ارزش‌های موجود در ادب و فرهنگ این مردمان و نوع ارتباط آنها با رفتار نمایشی پیشینگان آنها راه درستی را بپیماید... تئاتر امروز ایران زمانی سیلی خروشان می‌شود که از سرچشمه‌های ارزندهٔ میراث نمایشی خود بهره برده باشد و از پدیده‌های نوین جهان نمایش آن طور بهره جوید که هویت خود را تحت شعاع قرار ندهد. هر پدیدهٔ فرهنگی و هنری موجود در جوامع بشری متعلق به انسانهاست و هر انسانی حق دارد از این پدیده‌ها در جهت رشد نیازهای روحی و روانی خود بهره جوید.... زمانی در این کشور صحبت از این بود که نمایش سنتی، خاک خورده، موریانه زده و فاسد هستند و جایگاهی در نظام نوین این مدنیت عصر جدید را ندارند. دستمایهٔ دفاع آنها، حضور تلویزیون، شلوار جین، سفر به خارج و .... بود. این موضع‌گیری از آنجا بر می‌خواست که گویا ما در جامعه‌ای زندگی می‌کردیم که مرحلهٔ عبور از جایگاه نمایش سنتی و رسیدن به تئاتر مدرن را طی کرده بودیم، همان بحثی که در غرب می‌شد...».

«اما در این کشور ما تئاتری نداشتمیم که از آن طریق بتوانیم بحث تئاتر کهنه و نو را مطرح کنیم. کل تئاتر نوی ما جزء وسائل وارداتی محسوب نبود. البته کوشش‌های زیادی از طرف نویسنده‌گان و هنرمندان تئاتر دربارهٔ همین موضع‌گیری شد و زحمات آنها در تاریخ کم رمک تئاتر این کشور منعکس می‌باشد. مسئولان نمایش‌های سنتی و آئینی انتظار دارند تا تمام پژوهشگران دست‌اندرکاران تئاتر بتوانند از این طریق گرد هم آیند و ره آورد یک سال کوشش خود را در هشتمین جشنواره به نمایش بگذارند. این راهی است از میان راههای عملی رسیدن به یک هویت ملی تئاتر.»

جشنواره از آغاز تا انجام

آنچه که در ذیل می‌آید مراحل مختلف برپایی هفتمین جشنواره بوده است:

۱. اعلام برگزاری جشنواره: از اواسط اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۴. در این مرحله از گروهها و افراد علاقمند دعوت به عمل آمد تا متون نمایشی خود را به امور جشنواره‌ها ارسال نمایند. در نتیجه ۷۳ متن از ۱۴ استان و ۳۶ شهر به دبیرخانه امور جشنواره‌ها ارسال شد.

۲. بازخوانی متون نمایشی: توسط کارشناسان مرکز هنرهای نمایشی آقایان داود فتحعلی بیگی، علی پویان، اردشیر صالح‌پور. در این مرحله ۴۳ متن برای بازبینی از اجرا پذیرفته شده است.

۳. بازبینی اجرای نمایشها: در این مرحله داوران محترم ضمن مراجعته به ۲۰ شهر و دیدار از نمایش‌های انتخاب شده در مرحله بررسی متون تعداد ۲۶ نمایش را برای حضور در جشنواره انتخاب و معرفی نمودند. داوران این مرحله عبارتند از: آقایان حسن دولت آبادی، سید وحید ترحمی مقدم، محمود فرهنگ، حسین راضی، محمد رضا خزانی، علی پویان، اردشیر صالح‌پور، رضا فیاضی و سید یونس آبسالان.

۴. تشکیل ستاد جشنواره: مدیر کل مرکز هنرهای نمایشی چناب آقای مهدی مسعود شاهی طی حکمی آقای دکتر محمود غریزی را به سمت دبیر جشنواره منصوب نمودند. وایشان نیز طی احکامی جداگانه ستاد جشنواره را به شرح ذیل تشکیل داشند:

۱. قائم مقام اجرایی جشنواره	علی پویان
۲. مسئول کمیته فنی و طراحی	علی اصغر زعیمی
۳. مسئول کمیته انتشارات و سینیار	اردشیر صالح‌پور
۴. مسئول کمیته روابط عمومی	عزت‌الله مهرآوران
۵. مسئول کمیته مالی	مسعود روائی

۵. هیئت داوران: * بخش نمایش‌های سنتی و آئینی عبارتند از آقایان علی اصغر گرم‌سیری، علیرضا خمسه، حسین کسبیان، احمد علاتة دهر و خانم پرویندخت زاهدی * بخش تعزیه عبارتند از آقایان علیرضا خاکی و هاشم فیاض

۶. فعالیتهای واحد پشتیبانی و تدارکات: واحد پشتیمانی و تدارکات بعنوان یکی از واحدهای تحت نظارت قائم مقام اجرایی جشنواره، فعالیتهای زیر را به انجام رسانیده است:

- * طراحی و تهیه پوستر، کارت دعوت، کارت میهمان، تقدیر نامه، تندیس جشنواره، فرم معرفی هنرمندان، فرم معرفی گروهها.
- * دعوت از گروههای پذیرفته شده در جشنواره، دریافت مشخصات گروهها و تنظیم لیست اسامی آنها جهت ارائه خدمات به آنها
- * تهیه خلاصه نمایشها و ارسال آنها برای بخش بولتن و واحد خبری
- * تهیه جدول کلیه برنامه‌های جشنواره
- * هماهنگی با هتل جهت اسکان هنرمندان شهرستانی
- * توزیع کارت‌های میهمان، هنرمند و کارت اختتامیه
- * انجام امور مربوط به ایاب و ذهاب، خوراک و سایر پذیرایی‌های مربوط به هیئت داوران، گروههای نمایشی (در فاصله بین دو اجرا)، گروههای نمایشی شهرستانی مستقر در هتل و کلیه همکارانی که در ستاد جشنواره به فعالیت مشغول بودند.
- * هماهنگی با گروههای نمایشی برای آماده‌سازی آنان جهت اجرا در زمان تعیین شده بر اساس جدول اجرای جشنواره
- * انجام کلیه مکاتبات اداری مربوطه و ارسال مراحلات جشنواره و پاسخگویی به کلیه مراجعین و انجام کلیه امور اداری
- * پشتیبانی تبلیغاتی جشنواره: نصب پوسترها در خیابانهای اصلی شهر و مکانهای فرهنگی - هنری، نصب پلاکارهای تبلیغاتی در مکانهای اصلی شهر
- * تهیه و نصب پرچم‌های ایران و پرچم‌های مورد نیاز جشنواره و نصب آنها بر میله‌های پرچم تئاتر شهر و در گلدن‌های جای پرچمی در جلوی درب تئاتر شهر
- * تدارک وسایل لازم جهت تقویت صدا در فضای باز تئاتر شهر
- * تدارک کلیه موارد مربوط به اختتامیه
- * تهیه گزارش کلی جشنواره

۷. فعالیتهای واحد تلویزیونی: بعنوان یکی از واحدهای تحت نظارت قائم مقام اجرایی جشنواره، تهیه فیلم ویدئویی از کلیه نمایش‌های اجرا شده در بخش مسابقه و نیز بخش‌هایی از برنامه‌های جنبی جشنواره را بعهده داشته است

۱۰. فعالیتهای کمیته انتشارات و سمینار:

- * تهیه خبر از کلیه نمایشها
- * تهیه بیش از ۱۲۰۰ عکس از کلیه نمایشها و برنامه‌ها
- * مصاحبه
- * تهیه مقالات مناسب
- * تهیه بروشور - طبق شناسنامه دریافتی از گروههای مجری نمایشها، بروشور هر یک از این نمایشها طراحی و تهیه گردید که به دلیل تصمیم‌گیری مجدد ستاد جشنواره به چاپ نرسید.
- * برگزاری سمینار پژوهشی در طول مدت جشنواره براساس جدول برنامه‌ریزی شده
- * ایجاد مکان مناسب جهت برگزاری سمینار در سالن شماره ۲
- * ضبط ویدئویی و صوتی کلیه جلسات سمینار
- * پذیرائی از شرکت‌کنندگان در سمینار بعد از برگزاری سمینار

۱۱. مراسم اختتامیه:

مراسم اختتامیه هفتمین جشنواره سراسری نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی عصر روز شنبه ۱۵ مهرماه سال جاری در محل سالن اصلی تئاتر شهر برگزار گردید. در این مراسم که با حضور آقایان مهندس خوشرو معاونت محترم هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مهندس بهمنی نماینده مردم رامهرمز در مجلس شورای اسلامی، جمعی از مدیران کل وزارت‌خانه متبوع، پیش‌کسوتان نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی، تنی چند از اساتید دانشکده‌های هنری کشور، هنرمندان شرکت‌کننده از شهرستانهای مختلف کشور و جمع کثیر علاقمندان به نمایش‌های سنتی برگزار گردید.

هجوم گسترده هنرمندان و علاقمندان، تراکم بسیار جمعیت را در پشت دربهای سالن تئاتر کشور شهر ایجاد نمود که با نظارت مسئولین سالن، این علاقمندان به سالن هدایت شدند. حضور این علاقمندان بصورت نشسته و ایستاده سالن را پر از جمعیت کرده بود. در این مراسم پس از پخش سرود جمهوری اسلامی ایران آیاتی چند از کلام الله مجید قرائت شد. آنگاه جناب آفای علی پویان قائم مقام اجرایی گزارش جشنواره را قرائت فرمودند. آقای پویان در این گزارش اعلام داشتند که پس از فراخوان عمومی ۷۳ نمایشنامه به دبیرخانه جشنواره‌ها ارائه گردید که پس از مطالعه متون توسط هیئتی از کارشناسان ۴۳ متن برای بازبینی از اجرا معرفی گردید. با پیگیری انجام شده، ۸ تن از کارشناسان ارشد کارشناسان مرکز هنرهای نمایشی به تهران و ۲۰ شهرستان مراجعت و پس از بازبینی

توضیح عکس: خانم دکتر پرویندخت زاهدی
از هیئت داوران بخش نمایشهای آئینی

دکتر خاکی از هیئت داوران بخش تعزیه

توضیح عکس: مراسم اختتامیه - اهداء جوائز

توضیح عکس: مراسم اختتامیه

**مشخصات کامل نمایش‌های شرکت‌کننده در
هفتمین جشنواره نمایش‌های مذهبی، آثینی و سنتی**

ردیف	نام نمایش	نام شهر	بخش جشنواره	تعداد کل بازیگران	بازیگر زن	مرد	نوازنده بازیگر	تعداد کات	تسخیفات اجرایها
۱	کمیل	رشت	مسابقه	۸	-	۷	-	۱	۲
۲	قره‌چی	شیراز	مسابقه	۱۳	۱	۱۲	-	-	۲
۳	ملیک محمد	ارومیه	مسابقه	۳۷	۸	۱۸	۶	۵	۲
۴	عاشق‌کشون	راهم‌رم	مسابقه	۱۰	۱	۱	۲	۶	۲
۵	تبیل احمد	خرمی	مسابقه	۱۴	۲	۶	-	۴	۴
۶	معارکه در معزکه	شهرورد	مسابقه	۱۵	۳	۳	-	۶	-
۷	کریم‌پشه سلطان می‌شوکا	اصفهان	مسابقه	۱۶	-	۱۰	۲	۳	۳
۸	تعزیه عباس هندو	گرمسار	مسابقه	۱۸	-	۱۳	۴	۱	۱
۹	برسیاوشان	گرگان	مسابقه	۳۰	۶	۱۹	۲	۳	-
۱۰	تعزیه ذیح اسماعیل	کاشمر	مسابقه	۲۰	-	۱۸	-	-	-
۱۱	دو روی سکه سیاه	بهبهان	مسابقه	۱۷	۱	۹	۴	۳	۴
۱۲	تعزیه چنگ احمد	شهریار	مسابقه	۱۶	-	۱۲	-	-	-
۱۳	بازی‌نامه	تهران	مسابقه	۱۸	۱	۵	۴	۸	۸
۱۴	تعزیه حضرت قاسم	تهران	مسابقه	۱۵	-	۱۰	-	-	-
۱۵	دزد مرزا رید	تهران	مسابقه	۱۷	۱	۷	۲	۷	۷
۱۶	رقص برده‌گان	تهران	مسابقه	۱۶	۳	۱۰	-	-	-
۱۷	اشک سیاه	تهران	مسابقه	۸	۱	۵	-	۱	۱
۱۸	سیاه در بارگاه کایوس	تهران	مسابقه	۱۷	۳	۱۳	-	-	-
۱۹	سورپریز	تهران	مسابقه	۱۷	۲	۵	۳	۷	۷
۲۰	حرکت نمایشی آثینی	تریت جام	میهمان	۱۰	-	۶	۲	۲	۲
۲۱	تعزیت	تهران	میهمان	۳۲	۱۰	۹	۴	۹	۹
۲۲	سفر دور و دراز سلطان	تهران	میهمان	۳۲	-	۱۰	۴	۱۸	۱۸
۲۳	تعزیه مالک اشتر	تهران	مسابقه	۱۳	-	۱۳	-	--	-
۲۴	سیاه‌زنگی	تهران	میهمان	۱۶	۱	۱۱	۲	۲	۲
۲۵	بارعام	تهران	میهمان	۲۳	-	۱۱	۲	۱۰	۱۰
۲۶	خیمه‌شب بازی	تهران	میهمان	۳	-	۱	-	۲	-
۲۷	پرده‌خوانی	تهران	میهمان	۲	-	۱	-	-	-
۲۸	نقالی	تهران	میهمان	۱	-	۱	-	-	-
۲۹	پرده‌خوانی	بروجرد	میهمان	۱	-	۱	-	-	-
۳۰	مرشدخوانی	تهران	میهمان	۱	-	۱	-	-	-
۳۱	نمایش خیابانی	تهران	میهمان	۷	-	۶	-	-	-
۳۲	فی البداهه	تهران	میهمان	۱۰	-	-	۱۰	-	-
جمع کل									
۹۴	۹۶	۶۱	۲۷۹	۴۴	۴۷۳				

جشنواره در آئینه مطبوعات

رسالت - ش ۲۸۱۱ - تاریخ ۷۴/۷/۱۲

فتح نمایش در سومین روز جشنواره نمایشهای

مذهبی - سنتی بر روی صحنه می‌رود

بحث ادب و هنر:

در ادامه برگزاری هفتمین جشنواره سراسری نمایشهای مذهبی، آئینی و سنتی امروز ۵ نمایش دیگر در سالن‌های مختلف تئاتر شهر بر روی صحنه می‌رود.

به گزارش خبرنگار ما این نمایشها که به ترتیب در سالن اصلی، چهارسوس، سالن شماره ۲، فضای آزاد و فضای قهوه‌خانه‌ای تئاتر شهر اجرا می‌شوند عبارتند از: کریم پاشا سلطان می‌شود (اصفهان)، تبل احمد (خوی)، یار عالم (تهران)، تنزیه احمد (شهریار) و مرشدخوانی.

همجینین فردا در چهارمین روز جشنواره نمایشهای سیاه دز بارگاه کاسیوپس، دو روی سکه سیاه، سورپریز، تعزیه جباس هندو و اصلی و گرم در این سالنها اجرا خواهد داشت گفتنی است در ادامه برنامه‌های سینماهای پژوهشی فردا پرویز تابه‌ی پیرامون پیشنهاد را ای تنزیه سینمانی خواهد داشت.

رسالت - ش ۲۸۰۳ - تاریخ ۷۴/۷/۷۳

دکتر عزیزی دبیر جشنواره نمایشهای سنتی شد

دکتر محمود عزیزی، استاد تئاتر به جای داؤد فتح علی بیگی به عنوان دبیر جشنواره نمایشهای سنتی و آئینی انتخاب شد.
زمان برگزاری هفتمین جشنواره نمایشهای سنتی و آئینی از روز دوم مهر به نهم مهرماه سال ۷۴ تغییر کرده است.

سلام - ش ۱۲۴۹ - تاریخ ۷۴/۷/۳

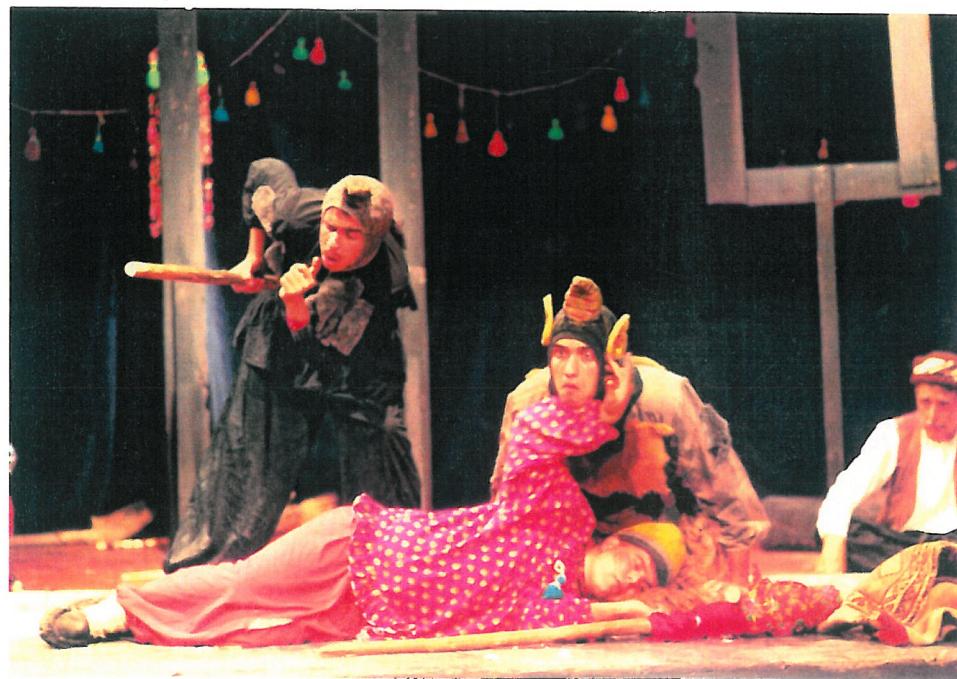
هفتمین جشنواره نمایشهای آئینی و سنتی

هفتمین جشنواره نمایشهای آئینی و سنتی از نهم مهرماه بمدت یک هفته در تهران برگزار خواهد شد. گفته می‌شود دبیر این جشنواره دکتر محمد عزیزی می‌باشد. لازم به ذکر است سال پیش مسعود شاهی رئیس مرکز هنرهای نمایشی دبیری این جشنواره را به عهده داشته است.

جشنواره نمایشهای آئینی و سنتی با هدف احیاء و رشد و گسترش نمایشهای سنتی هر سال برگزار می‌شود.

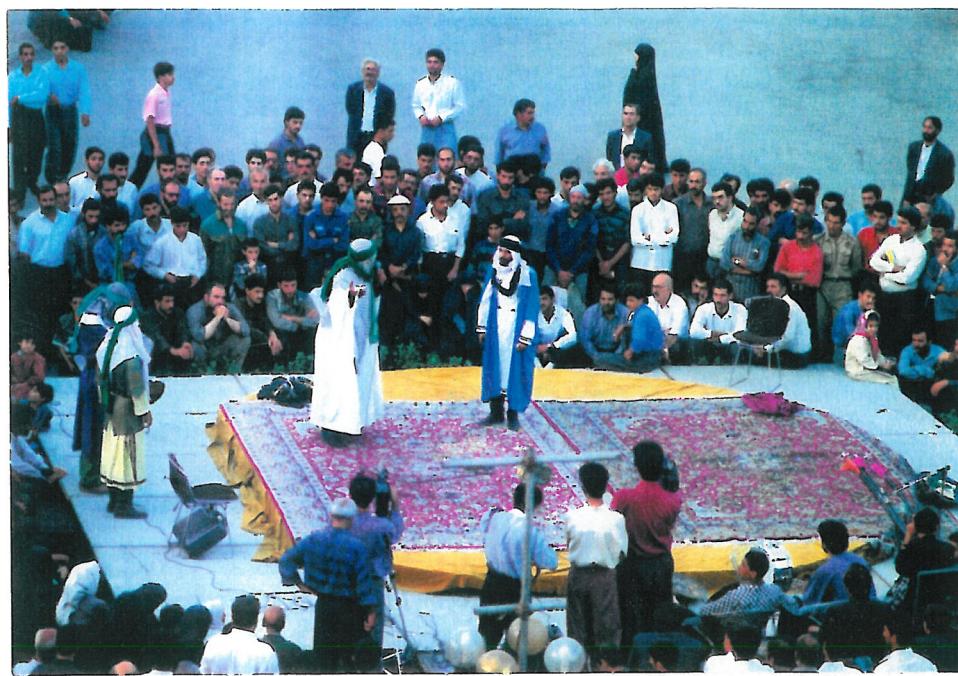
توضیح عکس: نمایش «معرکه در معرکه»

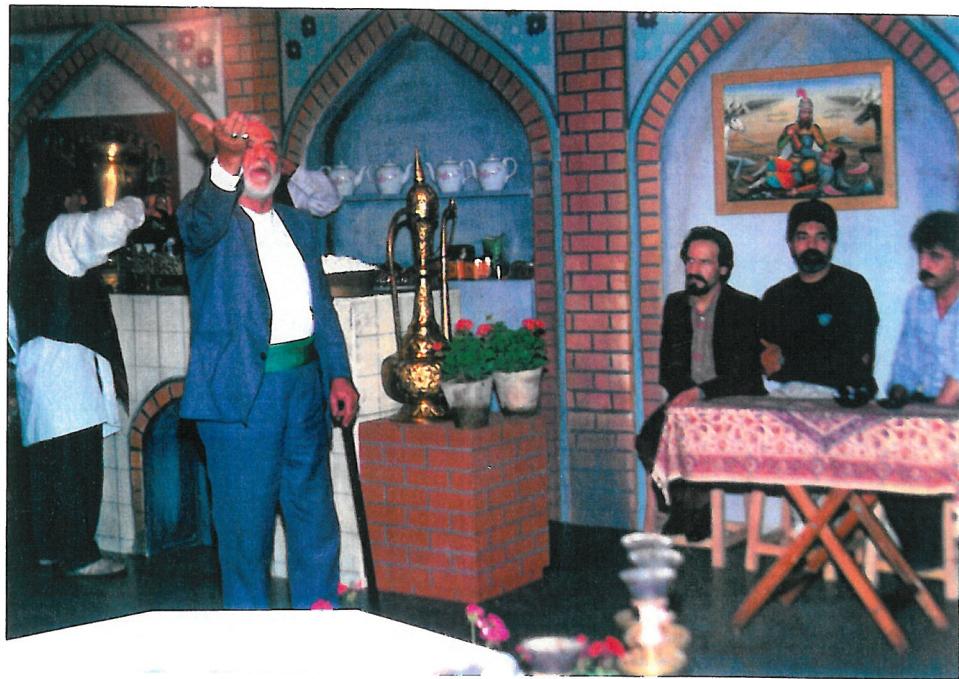
توضیح عکس: نمایش «تبیل احمد»

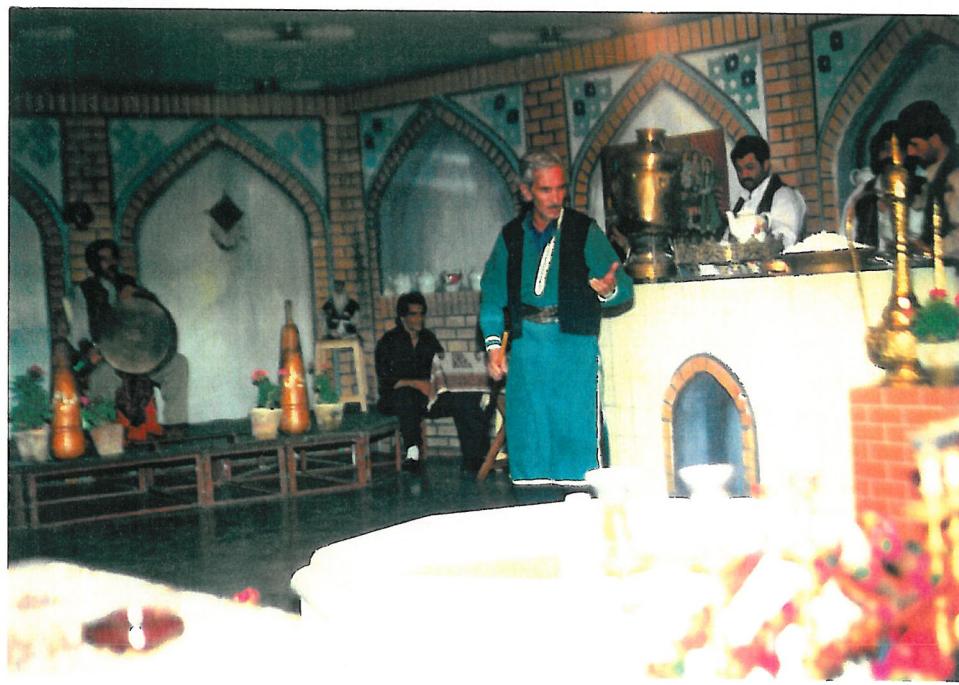
توضیح عکس: درب ورودی تئاتر شهر

توضیح عکس: مراسم تعزیه در محوطه باز

توضیح عکس: مرشد آسید مصطفی در قهوه خانه سنتی

توضیح عکس: مرشد تربابی در قهوه خانه سنتی

توضیح عکس: مراسم اختتامیه

جشنواره به روایت تصویر

توضیح عکس: جلسه مطبوعاتی

توضیح عکس: جلسه مطبوعاتی

مکان	زمان	سالن اصلی تئاتر شهر	سالن چهار سو تئاتر شهر	فضای آزاد تئاتر شهر	فضای قوهه خانه تئاتر شهر
ساعت ۱۷ و ۲۰	ساعت ۱۸	ساعت ۱۸ و ۱۹	ساعت ۱۷ و ۱۹	ساعت ۱۷ و ۱۹	ساعت ۱۶ و ۱۹
تئاتر	تئاتر	تئاتر	تئاتر	تئاتر	تئاتر
بازی نامه	بازی نامه	بازی نامه	بازی نامه	بازی نامه	بازی نامه
تهران	تهران	تهران	تهران	تهران	تهران
دو شنبه ۱۰ مهر ماه ۷۴	دو شنبه ۱۰ مهر ماه ۷۴	فره چهارشنبه شهریار	فره چهارشنبه شهریار	معروک در معوره پرده خودنی	تعریف مالک اشتر
سده شنبه ۱۱ مهر ماه ۷۴	سده شنبه ۱۱ مهر ماه ۷۴	کربیم پشه سلطان می‌شود	کربیم پشه سلطان می‌شود	سوزدیریز	تهران
تبلیغ احمد شهریار	تبلیغ احمد شهریار	تبلیغ احمد شهریار	تبلیغ احمد شهریار	تبلیغ احمد شهریار	تهران
بازیم شهریار	بازیم شهریار	بازیم شهریار	بازیم شهریار	بازیم شهریار	تهران
چهلار شنبه ۱۱ مهر ماه ۷۴	چهلار شنبه ۱۱ مهر ماه ۷۴	سیاه در بارگاه کاسیوس	سیاه در بارگاه کاسیوس	دو روی سکه سیاه	تعریف عباس هندو
آشک سیاه تهران	آشک سیاه تهران	آشک سیاه تهران	آشک سیاه تهران	آشک سیاه تهران	آشک سیاه تهران
پنجشیه ۱۳ مهر ماه ۷۴	پنجشیه ۱۳ مهر ماه ۷۴	برسیاوشان	برسیاوشان	سفر دور و دراز سلطان	تعریف دیج اسماعیل
تئاتر شهر تئاتر شهر	تئاتر شهر تئاتر شهر	کسبی	کسبی	تئاتر	شاهنامه خوانی
بعد از ظهرها رأس ساعت ۱۷	بعد از ظهرها رأس ساعت ۱۷	ملیک محمد	ملیک محمد	دزد مردارد	حركات موزون نمایشی
شنبه ۱۵ مهر ماه ۷۴	شنبه ۱۵ مهر ماه ۷۴	سیاه زنگی	سیاه زنگی	رامهرمز	رامهرمز

هر ایتم اختراعی = سالن اصلی تئاتر شهر (ساعت ۱۹)

★ بخش مسابقه
■ بخش میهمان

سراسری نمایشنامه‌ای مدخلی، آینش و سشتی

تئاتر شهر
تئاتر شهر

برگزاری سینمار پژوهشی

صیبحا از ساعت ۱۴-۱۰

در سالن شماره ۲ تئاتر شهر

★ نمایشی سنتی خیابانی

در فضای خارجی تالار
بعد از ظهرها رأس ساعت ۱۷

شاهنامه خوانی

تعریف خودنی

تعریف عباس هندو

تهران

شاهنامه خوانی

تعریف خودنی

تهران

شاهنامه خوانی

تهران

تهران

تهران

تهران

تهران

نهضتیمین جشنواره سراسری نمایش‌های
مدْهُبی، آثیّنی و سنتی

تهران - ۹ لغایت ۱۰ هفدهم مهرماه ۱۳۹۴ تئاتر شهر

جشنواره در آئینه مطبوعات

ابرار - ش ۱۹۹۷ - تاریخ ۷/۷/۷

جشنواره نمایش‌های مذهبی و سنتی دارالبهدا

نمایشی با میان پرده‌های کمدی و تخته‌بازی از برنامه‌های جنبی این جشنواره است.

عزیزی گفت: حسین کسبیان، علی اصغر گرمیسری و علیرضا خمسه داروان بخش نمایش‌های سنتی و عنایت الله شهیدی، فیاض و احمد غلام دهر داوران بخش آئینی مذهبی این جشنواره هستند.

برگزاری جشنواره، سمنیارهای پیرامون جنبه‌های نمایش روسایی، پیشینه تعزیه در ایران، تفاوت تفاوت سنتی و داشگاهی، موسیقی تعزیه و بازی‌های عامیانه نمایش تشكیل می‌شود.

وی افزود: ۲۷ نمایش برای شرکت در این جشنواره در نظر گرفته شده است که ۱۴ نمایش در بخش مسابقه و ۱۳ نمایش دیگر در بخش نمایش‌های آئینی و سنتی گفت: سیاه بازی، بازی‌های نمایشی، حرکات

هفتمین جشنواره سراسری نمایش‌های مذهبی، آئینی و سنتی از نهم مهر به مدت یک هفته در تهران برگزار می‌شود.

«محمود عزیزی» دبیر جشنواره سراسری نمایش‌های آئینی و سنتی روز گذشته در جمع خبرنگاران با اعلام این خبر گفت: این جشنواره با اهداف دستیابی به هویت